ΜΙΑ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Προδομένη νεολαία

ΟΙ ΝΕΟΙ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ

6.-Μεταπτυχιακές σπουδές - ἐπαγγελματική ἀποκατάσταση

ΤΟΥ ΜΗΝΑ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

ΟΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ σπουδές στή χώρα μας εἶναι σχεδόν ἀνύπαρκτες. Ἄν ἐξαιρέσουμε τό μεταπτυχιακό Τμήμα Ἠλεκτρονικῆς Φυσικῆς τοῦ Φυσικοῦ Τμήματος Ἀθηνῶν, πού ἔγινε μέ πρωτοβουλία τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἕδρας, τό Ἰνστιτούτο Ἐπιμορφώσεως στή Διοικητική τῶν Ἐπιχειρήσεων τῆς Ἀνωτάτης Ἐμπορικῆς Σχολῆς, πού εἶναι σχεδόν ἀνοργάνωτο, καί τό Κέντρο Μεταπτυχιακῶν Σπουδῶν στήν Ἐπιχειρησιακή Ἔρευνα τῆς Σχολῆς Μηχανολόγων — Ἠλεκτρολόγων τοῦ Ε.Μ. Πολυτεχνείου, πού ἄρχισε νά λειτουργεῖ ἀπό ἔφετος, βλέπουμε πώς τό Πανεπιστήμιο καί τά ἄλλα ἀνώτατα ἐκπαιδευτικά ἱδρύματα δέν προσφέρουν τίποτε περισσότερο στούς πτυχιούχους τους ἀπό ἕναν ἐπαγγελματικό ἐπιστημονισμό, πού δέν ξεπερνᾶ πολλές φορές τό ἐπίπεδο ἑνός εἰδικοῦ ἐγκυκλοπαιδισμοῦ.

● Η ΕΛΛΕΙΨΗ βαθμίδας μεταπτυχιακῶν σπουδῶν, πού ἀποτελεῖ φυσιολογική ὅσο καί ἀναγκαία συνέχεια τῆς βασικῆς ἐκπαιδευσης καί πού δίνει τή δυνατότητα στόν πτυχιοῦχο νά προχωρήση στήν ἐπιστημονική εἰδίκευση καί νά ἐπιδοθῆ στήν ἐπιστημονική ἔρευνα, εἶναι ἕνα πρόβλημα μεγάλο καί ζωτικό.

● ΑΝ ΣΚΕΦΘΟΥΜΕ δέ ὅτι ὁ ἀνταγωνισμός, σέ ὅλους τούς τομεῖς, μεταξύ τῶν κρατῶν στηρίζεται πάνω στήν ἀξιοποίηση τοῦ ἀνθρώπινου παράγοντα καί ἰδιαίτερα τοῦ ἐπιστημονικοῦ δυναμικοῦ καί ὅτι οἱ μεγάλες δυνάμεις ἔφτασαν νά «στήσουν» ἀσόμα καί γραφεῖα ἀγορᾶς «ἐγκεφάλων» σέ διάφορα σημεῖα τῆς γῆς, τότε θά καταλάβουμε καλύτερα πόσο μᾶς κοστίζει ἡ μή ἀξιοποίηση τόσου ἀμψυχου δυναμικοῦ ἤ ἡ διαρροή του στό ἐξωτερικό, ὅταν οἱ ἱκανοί νέοι ἐπιστήμονες καταφεύγουν στό ἐξωτερικό γιά μεταπτυχιακές σπουδές καί δέν ἐπιστρέφουν στήν πατρίδα τους σέ σοβαρό ποσοστό.

● ΚΑΙ ἡ λύση τοῦ προβλήματος δέν θά πρέπει βέβαια νά στηριχθῆ στή δημιουργία ξένων Πανεπιστημίων στή χώρα μας.

● «ΟΣΟ καλοπροαίρετη καί ἄν φαίνεται ἤ καί μπορεῖ νά εἶναι — μᾶς λέει ὁ τέως σύμβουλος τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου κ. Δ. Μάνος, καί συμφωνοῦμε μαζί του — ἡ πρόθεση ξένων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων, αὐτά, θέλοντας καί μή, μεταβάλλονται ὁπωσδήποτε σέ ἑστίες ξένης ἀκτινοβολίας, γιά νά κατανταήσουν κάποτε κέντρα ὄχι μόνον ἁπλοῦ ἐπιστημονικοῦ ἐπηρεασμοῦ, μονόδρομοι πού εὐνοοῦν μονόπλευρες «ὁδεύσεις» καί ρωγμές πού εὐνοοῦν διαρροές καί ἀπώλειες «ἐγκεφάλων», καταστάσεις δηλαδή πού μέ τή μονομέρεια ἡ ἀποκλειστικότητα καί τήν ὁλοφάνερη ζημιά τους δέν μποροῦν παρά νά εἶναι ἐθνικά ἀσύμφορες, σάν ἄλλες σύγχρονες ἐξ ἴσου ἤ καί περισσότερο κακοήθεις μορφές παιδομαζώματος καί πνευματικῆς γενοκτονίας, ἀφοῦ δέν πλήττουν τήν ποσότητα ἀλλά τήν ποιότητα τοῦ ἔθνους».

● Η ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ τῆς ἵδρυσης ξενογλώσσων Πανεπιστημίων στην Ἑλλάδα, γιά προπτυχιακές καί μεταπτυχιακές σπουδές, βρῆκε ἀντίθετη τήν πλειοψηφία τοῦ σπουδαστικοῦ κόσμου.

● ΕΝΑΣ ἀπό τούς λόγους, ὅπως εἶναι γνωστό, γιά τούς ὁποίους κήρυξαν ἀποχή ἀπό τά μαθήματά τους τήν περασμένη ἑβδομάδα οἱ σπουδαστές τοῦ Ε.Μ. Πολυτεχνείου, εἶναι ἡ ὑπό μελέτη ἵδρυση ξενογλώσσων Πανεπιστημίων.

● ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ δηλώνουν τήν ἀντίθεσή τους μέ τό μέτρο αὐτό, πού ἐπίσημα ἐξήγγειλε ἡ Διοίκηση, καί ζητοῦν νά καταδληθῆ προσπάθεια γιά καλυτέρευση τῆς δημόσιας ἑλληνικῆς Παιδείας.

● ΝΑ ΤΙ λέει πάνω στό ζήτημα αὐτό τό ψήφισμα τῆς γενικῆς συνέλευσης τῶν σπουδαστῶν Μηχανολόγων — Ἠλεκτρολόγων Ε.Μ.Π., πού συνῆλθε τήν περασμένη Πέμπτη:

«1. Ζητᾶμε τή μέ νόμο κατοχύρωση τοῦ δικαιώματος χορήγησης διπλωμάτων Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἱδρυμάτων μέσα στήν ἑλληνική ἐπικράτεια μόνο ἀπό Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικά Ἱδρύματα πού ἔχουν συσταθῆ ἤ πρόκειται νά συσταθοῦν ἀπό τή χώρα μας καί χρησιμοποιοῦν τή γλώσσα της. Ζητᾶμε νά πάψη τό ἐνδεχόμενο λειτουργίας ξένων ἤ ξενογλώσσων Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἱδρυμάτων καί μάλιστα μέ τήν τωρινή μορφή τῆς ἐπιχείρησης καί τήν ὁριστική παύση ὅσων λειτουργοῦν.

2. Ζητᾶμε ἀπό τίς ἀρχές τοῦ Ε. Μ. Πολυτεχνείου νά λάβουν θέση ἐπίσημη ἐπί τοῦ θέματος.

3. Προέχει ἡ καθιέρωση μεταπτυχιακῶν σπουδῶν γιά Πανεπιστήμια τῆς χώρας μας, μέ τήν προσέλκυση Ἑλλήνων ἐπιστημόνων πού διατηρέπουν στό ἐξωτερικό.

4. Ζητᾶμε τήν καλύτερη ἔρευνα πάνω στήν ἀναγκαιότητα καί προγραμματισμό βάσει τῶν ἑλληνικῶν δεδομένων».

● ΑΛΛΑ ὑπάρχει καί τό πρόβλημα τῶν ξενόγλωσσων σχολείων, πού ἤδη λειτουργοῦν στή χώρα μας. Πρόβλημα, πού διαγράφει μέ ἀκρίβεια τίς ἐπιπτώσεις πού θά ἔχη ἡ ἐνδεχομένη ἵδρυση ξένων καί μάλιστα ξενόγλωσσων πανεπιστημιακῶν ἱδρυμάτων ἤ παραρτημάτων, στήν Ἑλλάδα.

● ΓΙΑ τό πρόβλημα αὐτό μᾶς μιλάει ἕνα ὑπόμνημα τοῦ Συνδέσμου Ἰδιοκτητῶν Φροντιστηρίων Ξένων Γλωσσῶν Ἑλλάδος, πού ὑποβλήθηκε πρόσφατα στή Διοίκηση καί τό ὁποῖο λέει ἀνάμεσα στά ἄλλα:

«Ἀπό ἐτῶν παριστάμεθα μάρτυρες μιᾶς καταστάσεως ἡ ὁποία ἔχει πρό πολλοῦ εἰσέλθει τά ὅρια τοῦ ἀπαραδέκτου.

»Οἱ φορεῖς τῆς ξενογλώσσου ἐκπαιδεύσεως εἰς τήν χώραν μας, διακρίνονται εἰς δύο κατηγορίας: τήν μίαν ἀποτελοῦν οἱ Ἕλληνες Ἰδιοκτῆται Φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν καί τήν ἄλλην οἱ ξένοι ὁμοίως ἰδιοκτῆται φροντιστηρίων, ἀλλ' ἐμφανιζόμενοι ὡς «Ἀκαδημίαι», «Συμβούλια», «Ἰνστιτοῦτα», «Ἑνώσεις» καί «Κολλέγια». Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἰδιοκτῆται:

α) Συμμορφούμεθα πρός τούς νόμους καί τάς ὑπουργικάς ἀποφάσεις, αἱ ὁποῖαι καθορίζουν ἀκόμη καί τό μέγεθος τῶν γραμμάτων τοῦ χαρακτηρισμοῦ «Φροντιστήριον» εἰς τάς ἐπιγραφάς μας.

β) Φορολογούμεθα ὡς ἐμπορικαί ἐπιχειρήσεις, ἀλλά δέν ἔχομεν τά προνόμια τῶν λοιπῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ εἴδους· δέν προστατεύεται ἡ ἐπαγγελματική μας στέγη· δέν δικαιοῦμεθα οὐδέ ἓν μικρόν δάνειον.

γ) Τά διδακτικά μας ὑλικά — ἠλεκτρονικά ἐργαστήρια κλπ. — βασμολογοῦνται ὡς εἴδη πολυτελείας.

δ) Ἀντιμετωπίζομεν μυρίας δυσκολίας διά τήν πρόσληψιν ἑνός ξένου καθηγητοῦ, προσοντούχου, καί συνήθως δέν τό κατορθώνομεν

ε) Δέν ἔχομεν διεύθυνσιν ξενογλώσσου ἐκπαιδεύσεως εἰς τό Ὑπουργεῖον καί αἱ ὑπηρεσίαι εἰς τάς ὁποίας ὑπαγόμεθα εἶναι τόσον ἄσχετοι μέ ἡμᾶς καί τόσον πολυάσχολοι, ὥστε νά μήν εἶναι δυνατόν παρά νά μᾶς ἀντιμετωπίζουν μέ ἔλλειψιν κατανοήσεως.

Ὑπάρχουν καί οἱ ξένοι ἰδιοκτῆται φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν:

α) Οὐδεμία συμμόρφωσις πρός τόν Νόμον. Εἰς τήν οὐσίαν ἀποτελοῦν Φροντιστήρια, ἀλλά οὐδέποτε ἀναφέρονται εἰς τήν λέξιν διά λόγους εὐνοήτους.

β) Ἄλλοι, ὡς τό Pierce College καί τά American Community Scools, δέν ἔχουν, ἐξ ὅσων γνωρίζομεν, τήν κατά νόμον ἄδειαν διά λειτουργίαν φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν, ἀλλ' αὐθαιρέτως, ὡς κράτος ἐν κράτει, λειτουργοῦν φροντιστηριακά τμήματα Ἀγγλικῆς.

γ) Τό προσωπικόν τῶν ξένων εἰς τήν οὐσίαν δέν ἐλέγχεται. Τά διδακτρα δέν καθηλώνονται. Οἱ πλεῖστοι τουλάχιστον δέν φορολογοῦνται. Τά διδακτικά των ὑλικά δέν βασμολογοῦνται.

δ) Πριμοδοτοῦνται μέ τό ἀπίθανον δικαίωμα νά διεξάγουν πτυχιακάς ἐξετάσεις ἐντός τῶν φροντιστηρίων των, παρά τήν σαφῆ ἀπαγόρευσιν τοῦ νόμου.

ε) Ὑποκαθιστοῦν καί Κράτος καί Πανεπιστήμια εἰς τήν χορήγησιν διδακτικῶν διπλωμάτων Rroficiency, Superieur κλπ.

στ) Χρησιμοποιοῦν περαστίους πτυχιούχους καί παροχάς διά διαφημιστικήν προβολήν.

Εἶναι φυσικόν μέ τά προνόμια αὐτά νά μονοπωλήσουν τήν ξενόγλωσσον ἐκπαίδευσιν καί νά μεταβάλοῦν τούς Ἕλληνας φορεῖς της, εἰς δουλοπαροίκους».

ΠΟΛΛΟΙ πτυχιοῦχοι βρίσκονται στό ἔλεος τῆς τύχης τους. Εἰσάγονται στίς Ἀνώτατες Σχολές χωρίς καλά-καλά νά γνωρίζουν, οἱ πιό πολλοί ἀπό αὐτούς, τό ἀντικείμενο τῆς ἐπιστήμης πού διάλεξαν νά σπουδάσουν καί τίς συνθήκες πού ἐπικρατοῦν στόν ἐπαγγελματικό χῶρο καί ἀποφοιτοῦν μ' ἕνα «χαρτί» στό χέρι, πού δέν ἐξουδετερώνει τήν ἀβεβαιότητα γιά τό ἐπαγγελματικό τους μέλλον. Καί τά ὄνειρα χιλιάδων νέων πτυχιούχων διαδέχονται ἡ πίστε ὅλοι νά γνωρίζουν, προτοῦ εἰσέλθουν στίς Ἀνώτατες Σχολές, τίς δυνατότητες κοινωνικῆς ἀπορρόφησης τῶν πτυχιούχων (χωρίς αὐτά νά μονοπωλήσουν τήν ξενόγλωσσον ἐκπαίδευσιν καί νά μεταβάλοῦν τούς Ἕλληνας φορεῖς της, εἰς δουλοπαροίκους».

Ἡ πιό κρίσιμη, ἡ πιό δραματική, ἡ πιό ἀποφασιστική στιγμή γιά τούς νέους πού θέλουν νά σπουδάσουν. Εἰσαγωγικες ἐξετάσεις στίς ἀνώτατες σχολές. Αὐτοί πού πετυχαίνουν ἀντιμετωπίζουν προβλήματα. Αὐτοί πού μένουν ἔξω κυριολεκτικά αἰσθάνονται σάν θύματα μιᾶς φοβερῆς ἀδικίας. Ὁ καθένας ἔχει δικαίωμα νά σπουδάση

Ἀπαράδεκτη κατάσταση στίς γραμματεῖες τῶν σχολῶν. Λίγο προσωπικό. Στενοί χῶροι. Συνωστισμός, ἀπώλεια χρόνου, δοκιμασία γιά τήν ἀξιοπρέπεια τοῦ σπουδαστῆ.

ΠΟΛΛΟΙ πτυχιοῦχοι βρίσκονται στό ἔλεος τῆς τύχης τους. Εἰσάγονται στίς Ἀνώτατες Σχολές χωρίς καλά-καλά νά γνωρίζουν, οἱ πιό πολλοί ἀπό αὐτούς, τό ἀντικείμενο τῆς ἐπιστήμης πού διάλεξαν νά σπουδάσουν καί τίς συνθήκες πού ἐπικρατοῦν στόν ἐπαγγελματικό χῶρο καί ἀποφοιτοῦν μ' ἕνα «χαρτί» στό χέρι, πού δέν ἐξουδετερώνει τήν ἀβεβαιότητα γιά τό ἐπαγγελματικό τους μέλλον. Καί τά ὄνειρα χιλιάδων νέων πτυχιούχων διαδέχονται ἡ πίστε ὅλοι νά γνωρίζουν, προτοῦ εἰσέλθουν στίς Ἀνώτατες Σχολές, τίς δυνατότητες κοινωνικῆς ἀπορρόφησης τῶν πτυχιούχων (χωρίς τοῦτο νά σημαίνη καί περιορισμό τοῦ ἀριθμοῦ εἰσαγομένων). Γιατί, τέλος, δέν ὑπάρχει, οὔτε καί λαμβάνεται μέριμνα, γιά τήν ἐπαγγελματική κατοχύρωση τῶν ἀποφοίτων.

● ΠΟΣΟΙ ἀποφοιτοῦν κάθε χρόνο ἀπό τίς Σχολές τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καί τῶν ἄλλων ἱδρυμάτων περιοχῆς Ἀθηνῶν — Πειραιῶς καί τί γίνονται αὐτοί οἱ πτυχιοῦχοι;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ Ἀθηνῶν: α) Θεολογική Σχολή: ἀποφοιτοῦν κάθε χρόνο περίπου 100.

β) ΝΟΜΙΚΗ Σχολή: ἀπό ὅλα τά Τμήματα ἀποφοιτοῦν 1.250 περίπου τό χρόνο καί αὐξάνουν χρόνο τό χρόνο (ἀριθμός πανεπιστημιακοῦ ἔτους 1971—72).

γ) ΙΑΤΡΙΚΗ Σχολή: ἀποφοιτοῦν κάθε χρόνο περίπου 700.

δ) ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ Σχολή: 600 περίπου κάθε χρόνο, ἀπ' ὅλα τά Τμήματα.

ε) ΦΥΣΙΚΟΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ Σχολή: ἀπό τό Μαθηματικό Τμῆμα 150, Φυσικό 200, Χημικό 100—120, Φυσιογνωστικό 150 καί Φαρμακευτικό περίπου 150.

στ) ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ Σχολή: ἀποφοιτοῦν 200 περίπου τό χρόνο.

Ε. Μ. Πολυτεχνεῖο:

α) ΣΧΟΛΗ Πολιτικῶν Μηχανικῶν: ἀποφοιτοῦν 250 περίπου τό χρόνο καί 100 πτυχιοῦχοι τοῦ ἐξωτερικοῦ πού παίρνουν ἄδεια ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος.

β) ΣΧΟΛΗ Μηχανολόγων - Ἠλεκτρολόγων: ἀποφοιτοῦν 180—190 τό χρόνο καί 200 περίπου διπλωματοῦχοι τοῦ ἐξωτερικοῦ.

γ) ΣΧΟΛΗ Ἀρχιτεκτόνων: ἀποφοιτοῦν 150 περίπου τό χρόνο καί 50 περίπου διπλωματοῦχοι τοῦ ἐξωτερικοῦ.

δ) ΣΧΟΛΗ Χημικῶν Μηχανικῶν: ἀποφοιτοῦν 90 τό χρόνο καί 20 περίπου ἀπό Σχολές τοῦ ἐξωτερικοῦ.

ε) ΣΧΟΛΗ Τοπογράφων Μηχανικῶν: ἀποφοιτοῦν κατά μέσο ὅρο 90 καί 5 περίπου ἀπό Σχολές τοῦ ἐξωτερικοῦ.

ΑΝΩΤΑΤΗ Σχολή Οἰκονομικῶν καί Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν: ἀποφοιτοῦν 800 περίπου τό χρόνο.

ΑΝΩΤΑΤΗ Γεωπονική Σχολή Ἀθηνῶν: ἀποφοιτοῦν 160—170 τό χρόνο (ἀπόφοιτοι πανεπιστημιακοῦ ἔτους 1971—72, 172).

ΠΑΝΤΕΙΟΣ Ἀνωτάτη Σχολή Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν: ἀποφοιτοῦν 300—400 τό χρόνο.

ΑΝΩΤΑΤΗ Βιομηχανική Σχολή Πειραιῶς: ἀποφοιτοῦν 300—400 τό χρόνο (270 τό 1971—72 καί τό 1972—73 θά φθάσουν τούς 400).

● ΑΣ ΔΟΥΜΕ ὅμως τά ἐπίσημα νούμερα τῶν ἀποφοίτων τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κατά τήν πενταετία 1966—1971:

● Θεολογική Σχολή: 369 (339 ἄνδρες καί 30 γυναῖκες).

● Νομική Σχολή: 3.709 (2.302 ἄνδρες καί 1.407 γυναῖκες).

● Ἰατρική Σχολή: 2.595 (1.985 ἄνδρες καί 610 γυναῖκες).

● Φιλοσοφική Σχολή: 2.600 (639 ἄνδρες καί 1.961 γυναῖκες).

● Φυσικομαθηματική Σχολή: 3.542 (2.606 ἄνδρες καί 936 γυναῖκες).

● Ὀδοντιατρική Σχολή: 723 (336 ἄνδρες καί 387 γυναῖκες).

● ΤΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ὅλοι αὐτοί οἱ νέοι πού ἀποφοιτοῦν κάθε χρόνο ἀπό τίς Ἀνώτατες Σχολές καί ἰδιαίτερα ἀπό τίς Σχολές θεωρητικῶν ἐπιστημῶν; Ποιές εἶναι οἱ δυνατότητες ἐπαγγελματικῆς ἀποκαταστάσεως πού τούς παρέχονται;

● ΝΑ ΤΙ λέει ἕνας νέος πτυχιοῦχος τῆς Παντείου, ὁ ὁποῖος πῆρε μέ ἄριστα τό πτυχίο του καί γνωρίζει τήν ἀγγλική γλῶσσα:

«ΕΙΜΑΙ πολύ εὐτυχής πού ἔγινα πτυχιούχος, ἀλλά δέν ξέρω τί νά κάνω τό πτυχίο μου... Ἐπί δύο μῆνες προσπαθῶ νά ἀβρῶ ἕνα τρόπο νά ζήσω καί μέχρι σήμερα δέν τό κατόρθωσα. Στίς ἀγγελίες τῆς ἐφημερίδας σας πού ψάχνω, δέν ζητοῦν τίποτε ἄλλο ἀπό πλασιέ καί κάθε εἴδους ἀνειδίκευτους ἐργάτες. Μιά φορά ζητοῦσαν εἰσπράκτορα σέ ἀσφαλιστική ἑταιρία, ἀλλά δέν μέ προσέλαβαν γιατί, ὅπως εἶπαν, ἔχω πολλά... προσόντα!».

● ΝΕΑ, πτυχιοῦχος τῆς Παντείου ἐπίσης, ἡ ὁποία πῆρε μέ λίαν καλῶς τό πτυχίο της καί γνωρίζει ἀγγλικά, ἐμπορική ἀλληλογραφία καί γραφομηχανή, μᾶς λέει:

«ΔΟΥΛΕΙΑ δέν μπορῶ νά βρῶ, παρά μόνο ὡς πλασιέ. Μοῦ ζητοῦν, ὅπου πηγαίνω γιά ἐργασία, τό βιογραφικό μου σημείωμα. Τοῦς τό δίνω, καί παίρνω πάντα τή στερεότυπη... ὑπόσχεση: θά σᾶς εἰδοποιήσωμε».

● ΜΙΑ πτυχιοῦχος τοῦ Ἱστορικοῦ — Ἀρχαιολογικοῦ Τμήματος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς:

«ΘΑ ΑΝΑΓΚΑΣΘΩ νά γίνω ξεναγός. Γιατί δέν ὑπάρχουν δυνατότητες διορισμοῦ μου σέ συναφῆ πρός τήν ἐπιστήμη μου ὑπηρεσία».

● ΕΝΑΣ νέος γιατρός:

«ΔΕΝ εἶμαι οὔτε γέρος, οὔτε ἀπαίδευτος καί οὔτε ἀκαμάτης. Διαθέτω ὑγεία, νιάτα, μόρφωση καί ἐργάζομαι κιόλας μάλλον σκληρά. Ἔχω ὅμως τήν ἀτυχία νά εἶμαι γιατρός καί γι' αὐτό ὁ ἐργοδότης μου ἔχει τό νόμιμο δικαίωμα νά μή πληρώνη καθόλου, οὔτε δραχμή. Καί δέν θά μέ πληρώνη τό νοσοκομεῖο ὅπου ἐργάζομαι γιά 3 μέ 4 χρόνια, ὥσπου νά τελειώσω τήν εἰδικότητά μου. Ἔτσι, ἀντιμετωπίζω πολύ σοβαρό πρόβλημα ἐπιβιώσεως».

● ΚΑΙ λίγα στοιχεῖα γιά τό θέμα τῶν ἀδιόριστων πτυχιούχων:

● ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΝ ἀδιόριστοι: Φιλολόγοι 1.200, τῆς σειρᾶς 1971—1972.

Πτυχιοῦχοι ξένων γλωσσῶν 700, τῆς σειρᾶς 1971—72.

Θεολόγοι 1.400, τῆς σειρᾶς 1962 — 1963.

Οἰκοκυρικῶν (Ἀνωτάτων Σχολῶν Οἰκιακῆς Οἰκονομίας) 1.500, τῆς σειρᾶς 1958—59.

Ἐμποριολόγοι 650, τῆς σειρᾶς 1962—63.

Γεωπόνοι 1.100 περίπου.

● ΒΕΒΑΙΑ, οἱ ἀριθμοί αὐτοί δέν δείχνουν τόν πραγματικό ἀριθμό τῶν ἀδιόριστων πτυχιούχων τῶν παραπάνω Σχολῶν, γιατί ἕνας ἀρκετά μεγάλος ἀριθμός πτυχιούχων δέν ἐγγράφεται στίς ἐπετηρίδες. Ἀκόμα, δέν εἶναι δυνατόν νά ὑπάρχουν ἀριθμοί πού νά δείχνουν τήν ἐπαγγελματική τύχη τῶν χιλιάδων ἀποφοίτων τῶν Σχολῶν Νομικῆς, Παντείου, Ἀνωτάτης Ἐμπορικῆς καί Βιομηχανικῆς. Ἐκεῖνο, ὅμως, πού μποροῦμε νά ποῦμε μέ βεβαιότητα, εἶναι ὅτι οἱ πιό πολλοί πτυχιοῦχοι τῶν παραπάνω Σχολῶν πασχίζουν νά βροῦν μιά θέση ἔστω καί μέ μισθό πείνας (2.500—4.500 δρχ.) μεταβαλλόμενοι σέ ἀντικείμενο παζαρέματος, στά πλαίσια τοῦ νόμου τῆς προσφορᾶς καί τῆς ζήτησης. Ἤ στρέφονται σέ ἄλλα, ἄσχετα πρός τήν ἐπιστήμη τους ἐπαγγέλματα, γιά νά ἀνταπεξέλθουν στίς ἀνάγκες τῆς ζωῆς.

ΜΗΝΑΣ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

Γιά νά ἐξασφαλίσουν θέση στίς αἴθουσες παραδόσεων καί στά ἀμφιθέατρα πολλοί σπουδαστές προσέρχονται μιά ὥρα νωρίτερα. Ἡ ἔλλειψη χώρων διδασκαλίας ἀποτελεῖ μιάν ἀπό τίς σοβαρώτερες ἀδυναμίες τῆς Παιδείας μας

Στό σύριανό φύλλο

ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ: ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ ΖΗΤΟΥΝ ΕΚΛΟΓΕΣ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ὁ κ. Σπύρος Π. Ζερβός, διδάκτωρ «ντ' ἐτά» τῶν Μαθηματικῶν Πανεπιστημίου Παρισίων καί πρώην καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐκφράζει τίς ἀπόψεις του γιά προβλήματα τῆς Ἀνωτάτης Παιδείας μέ τό ἀκόλουθο γράμμα, πού ἔστειλε γιά τήν ἔρευνα τῶν «Νέων».

Τά προβλήματα τῆς Ἀνωτάτης Παιδείας χωρίζονται σέ δυό κατηγορίες: 1) Ἐκεῖνα πού σχετίζονται μέ τό γενικώτερο προσανατολισμό καί τή δομική ὀργάνωσή της· καί 2) τά «λειτουργικά», γιά ἕνα ἤδη ἐγκατεστημένο, σέ γενικές γραμμές, ἐκπαιδευτικό σύστημα.

Τό 1) δέν θά τό θίξουμε ἐδῶ, παρ' ὅτι νομίζουμε ὅτι καί οἱ, σέ παγκόσμιο κλίμακα, τολμηρότερες προτάσεις εἶναι ἄτολμες σέ σύγκριση μέ τίς παγκόσμιες καί τίς ἐθνικές ἐκπαιδευτικές ἀνάγκες καί δυνατότητες. Θό περιορισθοῦμε στό 2) καί, πρό παντός, σέ μερικά «ἁπλά» θέματα πού, τελικά, ἀποτελοῦν τό κλειδί γιά ὅλα τ' ἄλλα.

Τό πρῶτο ἀπ' αὐτά εἶναι οἱ ἐξετάσεις, τμηματικές καί πτυχιακές. Αὐτές εἴν' ἐκεῖνες στίς ὁποῖες κρίνονται οἱ σχέσεις τῶν φοιτητῶν μέ τούς καθηγητάς τους καί τό ἵδρυμα (πού, γιά τούς φοιτητάς, ἐκπροσωπεῖ τήν πολιτεία). Ὅλες οἱ κρατικές παραχές τοῦ κόσμου δέν μποροῦν νά σβήσουν μιά κακή ἐξετασιακή ἐμπειρία, ἐνώ ὁ δίκαιος καί μέ συνείδηση δασκάλου ἐξεταστής ἐγκαθιστᾶ τήν πρώτη γέφυρα ἐμπιστοσύνης ἀνάμεσα στό κράτος καί τόν ἐξεταζόμενο. Γι' αὐτό, σωστά οἱ Ἑλληνικοί νόμοι, «κάπό καταδολῆς πανεπιστημίου», ὁρίζουν ὅτι τήν ἐξέταση ἑνός μαθήματος διενεργεῖ ὁ καθηγητής του ἤ, ἄν ἡ διδασκαλία του ἔχει μέ ἀπόφαση σχολῆς ἀνατεθῆ σέ ὑφηγητή, ὁ ἐντεταλμένος αὐτός ὑφηγητής. Κανείς ἄλλος δέν ἔχει ἀπό τό νόμο δικαίωμα νά ἐπιμβαίνη στή διόρθωση γραπτῶν τμηματικῶν ἤ πτυχιακῶν ἐξετάσεων· καί εἶναι φανερό ὅτι ὁ νομοθέτης ἐπέμβαση δέν θεωρεῖ μόνον τήν ὑπογραφή (ἔστω καί ὕστερα ἀπό μιά γοργή ματιά) βαθμῶν οὐσιαστικά δοσμένων ὕστερα ἀπ' τή διόρθωση ἄλλων, ἀνευθύνων (γιά νά ποῦμε τό λιγώτερο) ἀπέναντι στήν πολιτεία. Ἔχει σκεφθῆ κανείς πόσων πανεπιστημιακῶν ἐξετάσεων θά μποροῦσε νά προσθληθῆ τό κῦρος γιά τή συγκεκριμένη παρανομία ὅτι στή διόρθωση τῶν γραπτῶν ἔλαβαν μέρος ἀνεύθυνοι (κατά νόμον), π.χ. βοηθοί κτλ. Κι ἔχει σκεφθῆ ὁ ἀπορριπτόμενος (σχεδόν φανερά ἀπό τόν α βοηθό) φοιτητής ὅτι, νομικά, βρίσκεται σέ θέση ἰσχύος ἀπέναντι στόν (κατά νόμον) ἐξεταστή-καθηγητή του; Θέλεγα, μάλιστα, ὅτι στίς περιπτώσεις πού ὁ καθηγητής εἶναι ἀρκετά νέος καί γερός, ὁ φοιτητής ἔχει ὄχι μόνον δικαίωμα, ἀλλά καί καθήκον νά προχωρήση σέ μήνυση, ἔτσι πού νά διαφυλαχθῆ ἡ ἱερότητα τοῦ θεσμοῦ τῆς ἐξετάσεως.

Ἀμέσως μετά τίς ἐξετάσεις ἔρχεται, σέ πρακτική σημασία, τό θέμα τῆς διδασκαλίας. Καί πάλι (καί πολύ σωστά) ὁ νόμος δέν ἀφήνει περιθώρια. Πέρα ἀπό τμήματα «ἐφαρμοσιολογικά» τοῦ μαθήματος, πού μπορεῖ νά δικαιολογηθοῦν σάν «φροντιστηριακά», τό μάθημα δέν μπορεῖ νά γίνεται παρά ἀπό καθηγητή ἤ ἐντεταλμένο ὑφηγητή· ὁποιαδήποτε ἄλλη συστηματική διδασκαλία εἶναι παράνομη καί ὁ φοιτητής ἔχει ὅλα τά συναφῆ νομικά δικαιώματα διαμαρτυρίας.

Ἴσως ἀντιπαρατηρηθῆ ὅτι αὐτή ἡ «πλήρης» διδακτική εὐσυνειδησία τῶν καθηγητῶν πανεπιστημίου κατανταᾶ ἀνεφάρμοστη στήν πράξη. Ἀπαντῶ μνημονεύοντας (μέ τή σειρά τοῦ θανάτου τους) μιά σειρά ἀπό διαπρεπεῖς Ἕλληνες μαθηματικούς πού ἐδίδασκαν καί ἐξεταζαν μόνοι τους, συνεπεῖς καί μέ τό πνεῦμα καί μέ τό γράμμα τοῦ νόμου: Κυπάρισσος Στέφανος, Ἰωάννης Χατζιδάκης, Γεώργιος Ρεμοῦνδος, Νικόλαος Χατζιδάκης, Παναγιώτης Ζερβός, Θεόδωρος Βαρόπουλος. Καί ἀπό ἐκείνους τούς καθαρούς μαθηματικούς πού, εὐτυχῶς, βρίσκονται καί τώρα κοντά μας, δέν μπορεῖ νά τό διεκδικήση αὐτό ὁ ἀμώμητος καθηγητής τοῦ Ε.Μ.Π. κ. Ν. Κριτικός;

Θ' ἀντιπαρατηρηθῆ πάλι ὅτι τά παραδείγματα ἀνεφέρονται σέ ἐποχές μέ πιό ὀλιγάριθμο ἀκροατήριο. Ἄν καί δέν νομίζω ὅτι ἡ παρατήρηση ἐφάπτεται τῆς ἠθικοπνευματικῆς οὐσίας τοῦ θέματος, θ' ἀπαντήσω: Ποιός εὐθύνεται γιά τό ὅτι σέ ὑπερβολικά πολλούς φοιτητάς ἀντιστοιχεῖ ἕνας καί μόνον καθηγητής; Στά 1964 ἡ κυβέρνηση τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Παπανδρέου ζήτησε ἀπό τίς πανεπιστημιακές σχολές νά ποῦνε ποιές νέες ἕδρες χρειάζονται γιά νά τίς ἱδρύση. Θυμάμαι ὅτι μόνον τρεῖς (3) καθηγηταί ἀπό τή Φυσικομαθηματική Σχολή (ὁ τότε πρύτανις κ. Κ. Παπαϊωάννου, ἐγώ κι ἕνας μή μαθηματικός, νομίζω) ζητήσαμε νά γίνουνε νέες τακτικές ἕδρες· ἡ πλειοψηφία ζητοῦσε ἔκτακτες κτλ. (ὁηλ. «ὑποτακτικούς»). Εἰσηγήθηκε ὁ τότε πρύτανις νά γίνουν τμήματα ἔτους μέ τό πολύ 150—200 φοιτητάς κα